

Plastika v oceanih: dejstva, posledice in nova pravila EU

Preverite ključna dejstva o plastiki v oceanih, seznanite se z njenimi posledicami ter spoznajte, kako si EU prizadeva zmanjšati količino plastičnih odpadkov v morjih (infografika).

Plastični odpadki v naših oceanih so tveganje za okolje ©AP Images/Evropska unija-EP

Posledice današnjih navad, ko plastično embalažo enkrat uporabimo, nato pa zavržemo, je mogoče videti na obalah in v oceanih po vsem svetu. Plastični odpadki čedalje bolj onesnažujejo oceane, v njih bo po nekaterih ocenah do leta 2050 celo več plastike kot rib.

Nova pravila EU, ki so jih poslanci sprejeli 27. marca, obravnavajo izgubljeno ribolovno orodje in plastične proizvode za enkratno uporabo, ki jih najpogosteje najdemo na evropskih obalah. Samo ti dve kategoriji plastičnih izdelkov predstavljata kar 70 % morskih odpadkov.

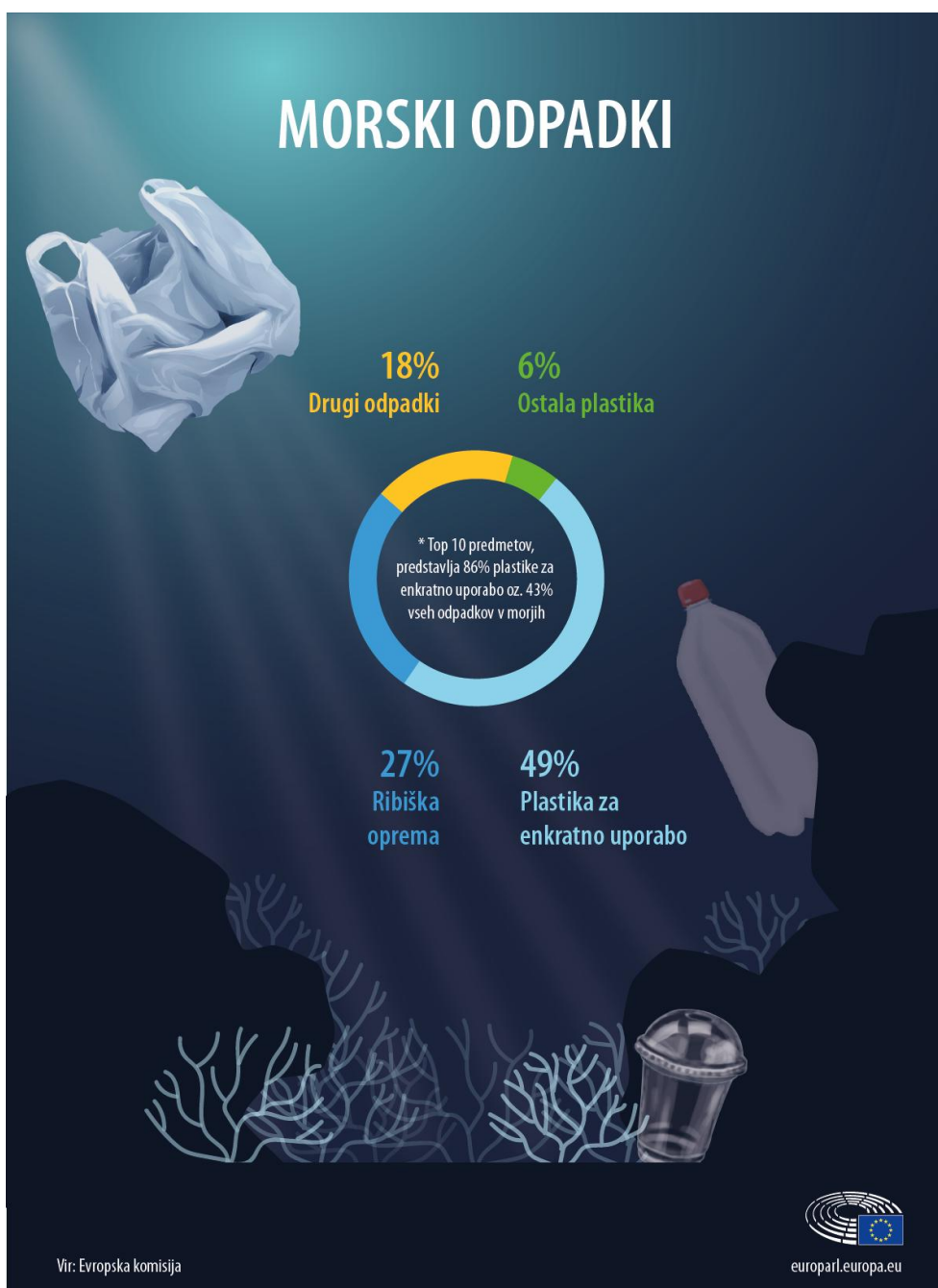
PLASTIKA ZA ENKRATNO UPORABO ZMANJŠEVANJE ODPADKOV V MORJU

Infografika: ključna dejstva in težave, ki jih povzročajo plastični odpadki v oceanih

Težava

- Plastični odpadki ne onesnažujejo zgolj obale, temveč ogrožajo tudi morske živali, ki se ujamejo v večje kose plastike, manjše pa pogosto zamenjajo za hrano. Če zaužijejo plastične delce, pogosto ne morejo več prebavljati običajne hrane, zaradi česar umrejo. V njihov organizem pa lahko s plastiko zaidejo strupena kemična onesnaževala.
- Ljudje plastiko in strupene snovi v njej zaužijemo prek prehranske verige. Kako to vpliva na njihovo zdravje, še ni znano.
- Odpadki v morju povzročajo izgubo sektorjem in skupnostim, odvisnim od morja, pa tudi proizvajalcem, saj le približno 5 % vrednosti plastične embalaže ostane v gospodarstvu, preostanek pa se dobesedno zavrže. Zaradi tega je potrebno ubrati pristop, ki bi se v večji meri osredotočal na recikliranje in ponovno uporabo materiala.

Infografika: plastični in drugi odpadki v morju

Kaj je treba storiti?

Najboljša in najučinkovitejša rešitev je seveda preprečiti, da bi v oceane zašlo še več plastike.

Med odpadki, ki ležijo na obalah in plavajo v morjih, je največ plastičnih proizvodov za enkratno uporabo. Jedilni pribor, plastenke, cigaretni ogorki in vatirane palčke predstavljajo skoraj polovico vseh odpadkov v morju.

TOP 10 PREDMETOV ZA ENKRATNO UPORABO, KI LEŽI NA OBALAH

- 1 Plastenke in pokrovčki
- 2 Cigaretne ogorki
- 3 **Vatirane palčke za ušesa**
- 4 Embalaža in ovoj
- 5 Higijenski pripomočki (robčki, tamponi idr.)
- 6 Plastične vrečke
- 7 **Pribor, slamice in pribor za mešanje**
- 8 Kozarci in pokrovi
- 9 Baloni in **balonske palčke**
- 10 Posode za hrano in embalaža za hitro prehrano

Rumeno obarvani predmeti bodo kmalu prepovedani, saj so na trgu že na voljo neplastične alternative.

Vir: Evropska komisija

europarl.europa.eu

10 plastičnih proizvodov za enkratno uporabo, ki jih najpogosteje najdemo na plažah

Sprejeti ukrepi

Popolna prepoved plastičnih proizvodov za enkratno uporabo, za katere so že na voljo primerni, varni in cenovno dostopni nadomestni proizvodi iz drugih materialov. Sem sodijo vatirane palčke, jedilni pribor, krožniki, slamice, mešalne palčke za pijače in palčke za balone. Poslanci so na seznam dodali tudi proizvode iz oksorazgradljive plastike in posode za hitro prehrano iz polistirena.

Za izdelke, pri katerih nadomestni proizvodi iz drugih materialov niso enostavno dosegljivi, je predvidena vrsta drugih ukrepov:

- Obveznost, da proizvajalci cigaretnih filtrov (tobačna industrija) krijejo del stroškov ravnanja z odpadki in čiščenja. Podoben ukrep velja tudi za proizvajalce ribolovne opreme, ki bodo morali pomagati kriti stroške ravnanja z odpadki. Te sedaj nosijo ribiči in pristanišča.
- Cilj, da se začne do leta 2029 zbirati 90 % plastenk za pijače (na primer prek shem za vračilo kavcije).
- Cilj, da platenke za pijačo do leta 2025 vsebujejo 25 % recikliranih materialov, do leta 2030 pa 30 %.
- Zahteve za označevanje cigaret s filtri, plastičnih lončkov in mokrih robčkov, ki uporabnike ozaveščajo, kako jih pravilno odvreči.
- Ozaveščanje o vplivu plastičnih odpadkov na okolje in ljudi.

Drugi evropski ukrepi za zmanjševanje plastičnega onesnaženja:

- Strategija za plastiko: več recikliranja, manj odpadkov
- Mikroplastika – izvor, vpliv in rešitve
- Zmanjšanje potratne porabe plastičnih vrečk

Več informacij

[Sporočilo za javnost](#)

[Predstavitev področja \(EPRS briefing, EN\)](#)